

Drottningen som lämnade sin krona

Berättelse

När Kristina föddes i Stockholm år 1626 blev många besvikna, eftersom kungen och drottningen hade hoppats på en son. Hennes far var Gustav II Adolf, en av Sveriges mest kända kungar. Men han fick ingen son, och därför bestämde han att hans dotter skulle uppfostras nästan som en pojke. Kristina lärde sig att rida, jaga och diskutera politik, vilket var ovanligt för flickor på den tiden.

Gustav II Adolf dog i ett slag år 1632, då Kristina bara var sex år gammal. Hon blev drottning redan som barn, även om vuxna män styrde landet åt henne i många år. När hon fyllde arton tog hon själv över makten. Då pågick det stora trettioåriga kriget i Europa, ett krig som Sverige var djupt inblandat i. Under Kristinas tid tog kriget slut, vilket gav Sverige nya områden och stor makt.

Kristina var mycket intresserad av kunskap och konst. Hon talade flera språk och läste böcker hela tiden. Hon bjöd in lärda män till sitt hov, bland annat den berömde franske filosofen René Descartes. Hon ville att Stockholm skulle bli en viktig plats för vetenskap. Däremot tyckte många att hon spenderade alldeles för mycket pengar på böcker, konst och fester.

En sak vägrade drottningen bestämt: att gifta sig. På den tiden förväntades en drottning skaffa barn som kunde ärva tronen, men Kristina sa nej. I stället utsåg hon sin kusin Karl Gustav till sin efterträdare.

År 1654, när hon var tjugosju år, gjorde Kristina något som chockade hela Europa. Hon abdikerade, alltså lämnade hon frivilligt sin krona. Strax efteråt lämnade hon också Sverige och bytte religion, trots att Sverige var ett strängt protestantiskt land. Hon blev katolik och flyttade till Rom, där påven tog emot henne med stora ceremonier.

Resten av sitt liv bodde Kristina i Italien. Där samlade hon konst, böcker och konstnärer omkring sig, och hon blev en viktig person i stadens kulturliv. Hon dog i Rom år 1689. Som en av få kvinnor genom historien fick hon en mycket ovanlig ära: hon begravdes i Peterskyrkan i Vatikanen.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
besviken	ledsen för att något inte blev som man hoppades
uppfostra	ta hand om ett barn och lära det hur man ska vara
slag	en stor strid i ett krig
styra	bestämna och leda ett land
inblandad	vara med i något, ofta något svårt
lörd	en person som kan mycket och har studerat mycket
hov	kungens eller drottningens hem och alla människor runt henne

ORD	FÖRKLARING
efterträdare	den som tar över efter någon
abdikera	frivilligt lämna sin tron som kung eller drottning
religion	tro på Gud eller gudar, till exempel kristendom
protestantisk	en form av kristendom; Sverige var protestantiskt
ceremoni	en högtidlig händelse med särskilda regler

Läsförståelsefrågor

1. Varför blev många besvikna när Kristina föddes?
 1. Hon var ett mycket sjukt barn.
 2. Kungaparet hade önskat sig en pojke.
 3. Hon föddes i fel land.
2. Vad hände med Sverige under Kristinas regeringstid?
 1. Landet förlorade hela sin armé.
 2. Landet fick mer mark och blev mäktigare.
 3. Landet blev katolskt.
3. Varför bjöd Kristina in personer som Descartes till sitt hov?
 1. Hon var intresserad av kunskap och vetenskap.
 2. Hon ville gifta sig med dem.
 3. Hon behövde soldater till kriget.
4. Vad bestämde Kristina om sin efterträdare?
 1. Hennes son skulle bli kung.
 2. Hennes kusin Karl Gustav skulle ta över.
 3. Sverige skulle inte ha någon kung mer.
5. Vad menas med att Kristina "abdikerade"?
 1. Att hon dog som drottning.
 2. Att hon själv valde att ge upp tronen.
 3. Att hon blev tvingad att gifta sig.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Kristina blev drottning när hon var ett barn.
 2. Kristina gifte sig och fick flera barn.
 3. Kristina kunde tala mer än ett språk.
7. Varför var det chockerande att Kristina blev katolik? (öppen fråga)
8. Vilken ovanlig ära fick Kristina efter sin död?
9. Texten säger inte rakt ut varför Kristina lämnade Sverige så snabbt efter att hon abdikerat. Vad kan du gissa utifrån texten? (öppen fråga)
10. Hur märks det i texten att Kristina var en ovanlig drottning för sin tid? Ge två exempel. (öppen fråga)

Facit

1. b
2. b
3. a
4. b
5. b
6. 1. ja b) nej c) ja
7. Exempel på svar: Sverige var ett strängt protestantiskt land, så det var mycket ovanligt och provocerande att kungahusets egen drottning bytte till katolicismen.
8. Exempel på svar: Hon begravdes i Peterskyrkan i Vatikanen, något som väldigt få kvinnor fått.
9. Exempel på svar: Eftersom hon hade bytt religion till katolicism, något som inte var tillåtet i Sverige, var det nog säkrare och lättare för henne att lämna landet direkt.
10. Exempel på svar: Hon uppfostrades nästan som en pojke och lärde sig rida och jaga; hon vägrade att gifta sig och skaffa barn; hon valde själv att lämna tronen. *Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.*

FÖR LÄRAREN

Texten passar bra för att diskutera kön, makt och förväntningar i historien. Tema: en person som bröt mot tidens regler. Fråga 9 och 10 tränar inferens och kräver att eleverna drar egna slutsatser.

Diskussionsfrågor

- Kristina vägrade att gifta sig, fast alla förväntade sig det. Finns det förväntningar i dag som unga personer känner press att uppfylla?
- Kristina gav upp mycket makt och rikedom för att leva som hon ville. Skulle du kunna göra något liknande?
- Varför tror du att människor blir nyfikna på personer som bryter mot reglerna i sin tid?
- **Skriv (5 meningar):** Berätta om en person som du beundrar för att hon eller han har vågat gå sin egen väg.

Källor och faktagranskning

- Drottning Kristina – Wikipedia (sv.wikipedia.org/wiki/Drottning_Kristina)
- Christina, Queen of Sweden – Wikipedia (en.wikipedia.org/wiki/Christina,_Queen_of_Sweden)
- Kristina, drottning – Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (skbl.se)
- Kristina – Svenskt Biografiskt Lexikon, Riksarkivet (sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/11773)
- Christina, Queen of Sweden – Encyclopaedia Britannica (britannica.com)

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Kristina föddes 8 december 1626 i Stockholm och dog 19 april 1689 i Rom. Dotter till Gustav II Adolf och Maria Eleonora. Blev drottning 1632 (vid faderns död), började regera själv 1644, kröntes 1650.

Abdikerade 6 juni 1654, konverterade till katolicismen och bosatte sig i Rom. Begravd i Peterskyrkan i Vatikanen. Osäkerheter: källor anger födelsedatumet som 7 eller 8 december (kalenderskillnader); porträttets exakta tillkomstår varierar i källorna (omkring 1653).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.